

OSĄDZIĆ (259) *vb pf*

osądzić (258), **hosądzić** (1) *ZapWar*.

W inf: osądz- (37), osędz- (10); osądz- *WróbŻółt, KromRozm I, LubPs, OrzList, OrzRozm, RejAp, RejPos, RejZwierc, WujJud* (3), *WujJudConf, BudBib, ModrzBaz, Oczko* (4), *Calag, SkarŻyw, CzechEp* (2), *GórnRozm* (3), *LatHar, WujNT*; osędz- *OpecŻyw, RejRozpr, Diar, PaprUp* (2); osądz- : osędz- *Mącz* (8:3), *NiemObr* (2:2); *w pozostałych formach:* osądz-.

-f-, -S-, -s- (256), -ff- (2), -fz- (1).

o jasne.

inf osądzić (47). ◇ *fut 1 sg* osądzę (3). ◇ *2 sg* osądzisz (4). ◇ *3 sg* osądzi (30). ◇ *2 pl* osądzicie (3). ◇ *3 pl* osądzą (10). ◇ *praet 1 sg m* -em osądził (3). ◇ *2 sg m* osądziłeś, -eś, -ś osądził (12). ◇ *3 sg m* osądził (44), *jest osądził* (1) *LibMal*. *n* osądziło (4). ◇ *1 pl m pers* -echmy osądzili (1). ◇ *2 pl m pers* osądziliście, -ście osądzili (7). ◇ *3 pl m pers* osądzili (21). ◇ *plusq 3 sg m* był osądził (1). ◇ *imp 2 sg* osądz (10). ◇ *3 sg* niech, niechaj osądzi (5). ◇ *2 pl* osądzcie (8). ◇ *con 1 sg m* bych osądził (1). ◇ *2 sg m* byś osądził (3). ◇ *3 sg m* by osądził (12). ◇ *2 pl m pers* byście osądzili (2). ◇ *3 pl m pers* by osądzili (5). ◇ *impers* osądzono (9). ◇ *con* by osądzono (4) *OpecŻyw* (2), *ZapWar, SkarKaz*, osądzono by było (1) *Leop*. ◇ *part praet act* osądziwszy (8).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII w.

1. Przeprowadzić rozprawę sądową; wydać wyrok; skazać na jakąś karę; *iudicare HistAl, Vulg, PolAnt, JanStat, Cn; damnare PolAnt, Vulg, Cn; condemnare PolAnt, Cn; definire, iudicium ferre PolAnt, Modrz; arbitrare, sententiam dicere, pronuntiare iudicium Mącz; damnare iudicio Calag; agere, cognoscere, committere iudicium, discernere, ius dicere, diiudicare, litem suam facere, reddere iudicium, statuere de aliquo Cn [w tym: kogo (73), co (20)] (126) : a zaplatha thich wśitkich rzeczy ktore za ony Czthirzi dny ofłandzą dnya pyantego od poczanczya feymu zobv fthron ma bicz. *MetrKor* 40/811; będziefzli zle fądził Bog cie potym ofądzi. *BielŻyw* 100; skarzancz schia nanye ysch predali thakovi loy wktorem naliesiono falsch varschovie hy (hv) hosadzono mv schina przy nyem Iacvba *ZapWar* 1537 nr 2494; *WróbŻółt* 73/22; *LibMal* 1543/72v; *SeklWyzn* a3v, g4; Chryftus ofadziwłfy [lege: osądziwszy] Xiąże/ Każe drugiego poftawić. *RejKup* bb3, y2; *MurzNT* 61; *LubPs* bbv; iż ieden Sędzia w Azyey Zyfannes/ dla przedarowania źle ofądził: kazał go zabić/ fkorę s niego odrzeć/ y rozbić ią ná mieyfctu onego Sędziego zabitego *GroicPorz* bv; *KrowObr* 70; Otho/ będę wołał/ gwałt ćierpiąc/ á żaden mię nie wyflucha: będę krzyczał/ á nie máłf ktoby ofądził. *Leop Iob* 19/7; *RejFig* Dd8; *BibRadz Apoc* 16/5; *OrzRozm* T3; *BielKron* 231; Pronunciare iudicium, Ofędzić/ fententią álbo decret vczynić. *Mącz* [176]c; De plano causam aliquam cognoscere [...], Króm poftępku prawnego/ Iednányim obyczáyem rzecz którą ofądzić. *Mącz* 303a, 14a; *RejPos* 74v; *KuczbKat* 320; Kto ná fię wśzetecznego czo táiemnie cżuie/ Rychłoli go ofądzą pilnie vpátruie. *RejZwierc* 212, 234; *WujJud* 44v; *BudBib* 1.Reg 2/25, I 149c *marg*, 3.Reg 20/41, I 199d *marg*, *Ps* 36/34[33]; *Calag* 498a; á S. Dunftan rzekł: Bog fám ofądził/ idźcie do domu dzieci miłe. (*marg*) Bog fám fędzią nád nieczyfłtymi kápłany. (–) *SkarŻyw* 511, 333, 511; Acz nie dawnych czáfów/ Concilium Konftancienfkie dwu Papiežu ofądziło/ y z Papieftwá złożyło *NiemObr* 62, 62, 128; Będzie ná Seymie Acciy o kilká tyśięcy/ Kilká ich Krol ofądzi: A drudzy płącący Poiądą precz do domu *BielRozm* 7; *GórnRozm**

F, F4, G2, G2v, H2v; *PapUp* I3; *ActReg* 86; *WujNT Act* 13/27, *Rom* 2/27, *1.Cor* 4/3; *SarnStat* 232; iż osądził Pan Bog íprawę Dawidowę z nieprzyjaćioły iego. *SkarKaz* 2b; Pan Bog po śmierci zaráz osądzi iednego do piekła ná męki/ drugiego ná łono Abráhámowe ná počiechy *SkarKaz* 3b; áby go do ładu pozwano/ á iego winę iefli iáka ieft osądzono. *SkarKaz* 312b, 2b [2 r.]; *SkarKazSej* 700b [2 r.], 701b.

osądzić wedle (a. według) czego (9): *Diar* 86; Rzekł im tedy Piłat: Weźmićież go wy/ á wedle zakonu wálzego osądzćie go. *BibRadz Ioann* 18/31, *Ps* 7/9; *KochPs* 10, 50; *KochMRot* C2; *LatHar* 731; *WujNT Ioann* 18/31, *Act* 24/6.

osądzić z czego (2): *Leop Luc* 19/22; y osądzono vmárte z tego co nápiáno było w onych księgách wedle vczynkow ich. *WujNT Apoc* 20/12.

osądzić za kogo (2): ktory [*Innocenty III*] też náwet y kości Almeryká vczonego człeká/ osądziwízy go zá heretyká/ w Páryzu ípalić rofkazał. *CzechEp* 43; *Phil* E2.

osądzić za co (1): Iákoby on miał bluźniá/ imię Bogá íwego/ Y łowy nie dobreimi/ zelzył krolá íwego. A ták żeby go zá to/ ná ímierz osądzili *HistHel* Dv.

osądzić być kim, jakim (5): Abych [...] wyńnawał yłz Lvthra ísprawiedliwie osądzono być Heretikem y xiági iego popalić. *SeklWyzn* A; *KrowObr* 41v; ále one nędzniki ktorzy by też więc byli przed Tátary rzecz íwą prowadzili/ osądzono by ie było niewinnemi: te on ná ímierz zdał. *Leop 2.Mach* 4/47; *LatHar* 709; A oni [Żydzi] wíżyscy osądzili go [*Chrystusa*] winnym być śmierci. *WujNT Mar* 16/64 [przekład tego samego tekstu *LatHar*].

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: aby (2), zaimek względny (1)] (3): *RejKup* aa7; *RejPos* 168; Iuściem ia osądził/ áby ten kthory to ták vczynił/ był podan ízátánowi ná zginienie ciáák [iudicavi ... eum ... tradere eiusmodi satanae *PolAnt* 1.*Cor* 5/3]. *GrzegŚm* 63.

W charakterystycznych połączeniach: osądzić grzesznego; osądzić sprawę (3), *winę; osądzić dobrze* (2), *prętko, srodze, źle* (3); *osądzić wedla niewinności, według rozsądku, według spraw, według (wedle) sprawiedliwości* (2), *według srogości, wedle (według) zakonu* (4).

Zwroty: »osądzić na karanie« (1): ábowiemeście ísprawiedliwego pogániná osądzili ná karanie [iustum iudicastis barbarum puniendum]. *HistAl* E5.

»osądzić podług myśli swej« (1): Powiedał theż ze ítroni pozwane nieftawali ale im trudno belo nietilko ítanac ale íie y glupie vkazac miedzi one Woífka wciafnich kaciech załadzone nadto íeíce osadziwízi podlug miłli íwei gonic kazali *PapUp* H4.

»niesprawiedliwie osądzić« = *non recte iudicium facere* *Modrz* (4): *RejPos* 172v; *RejZwierc* 56; GDy przed nim powiedziano ná iego Sędzyego/ Iz był niespráwiedliwie osądził drugiego/ Kazał go wnet obłupić táme s íkory iego *PapPan* Hh2v; *ModrzBaz* 88v.

»osądzić niewinnego, niewinnie« [szyk zmienny] (3:2): *BielŻyw* 55; *BielKron* 140; á wyfcie bez rozmyłfu osądzili tę pánia niewinną. *RejZwierc* 202; *ArtKanc* D17v, E14v.

»na potępienie osądzić« (1): półromociłz ie, gdy ie na potępienie osądziłz. *WróbŻołt* O6.

»prawem [jakim], prawnie osądzić« (1:1): *RejZwierc* 119; Ktory to Sędzia gdy prawnie osądzi/ iuż dofyc osądził ísprawiedliwie. *Górnrzm* F4.

»przeciw prawom osądzić« (1): A kto ich przeciw prawom ich przekonać y osądzić może/ które tak łami łobie vkowáli *CzechEp* 61.

»sprawiedliwie, w sprawiedliwości osądzić« = *iudicare in iustitia PolAnt* [szyk zmienny] (6:1): Czałem niesprawiedliwy łędził/ dla pieniędzy abo czę^{go} infzého łprawiedliwie osądzi *MurzNT* 61; Arbitrari ex bono et aequo, Sprawiedliwe [!] osądzić. *Mącz* 14a; *BudBib Ps* 96/13[12]; *GórnRozm F* [2 r.], F4, G2v.

»na śmierć (a. na gardło, a. na stracenie), ku śmierci, śmiercią osądzić« [szyk zmienny] (19:1:1): Teyże godziny takową łmiercią osądził dwu lotru. *OpecŻyw* 133v, 117, 118, 119, 133; *BielŻyw* 55 [2 r.]; *SeklWyzn* b3; *KochZuz* A4v; *BielKron* 140, 238; Pána ktoremuś przewinił/ á który cie iuż osądził ná ono márne łtrácenie twoie *RejPos* 167v, 171; Rozgniewał łie ná iednego on okrutny pan/ ktorego zwano Damon/ y osądziwfzy go ná gárdło kazał go do wieże włádzić. *RejZwierc* 92v; *HistHel Dv*; *BudNT Mar* 10/33; *ArtKanc* E14v; Sigmund Auguft [...] Kiedi Slachtitza náłmierc miał ofedzic vbral łie włzati tzarne á plakał bi łam włáfnie náłmierc miał bic ofádzon [lege: ofádzon]. *PaprUp D*; *WujNT Matth* 20/18, *Mar* 10/33; *SkarKaz* 387a.

»na wieczne więzienie osądzić« (1): a yżem ich nieczinił Heretikem mię być potwarzono y na wiecznę więzięnię/ wniebithności moiei ofádzono. *SeklWyzn A*.

Szeregi: »osądzić i ekskomunikować« (1): áżby łię drudzy Błkupi ziecháli/ połpiefzył łię Nełtoryułzá ofzędzić/ y exkommunikować *NiemObr* 136.

»osądzić i skarać« (1): Bo Pan náłz idzie, który go osądzi y skarze. *WujNT* 621 marg.

»sprawiedliwość uczynić i osądzić« (1): A onci będzie miał o nim pracą/ y vczyni mu łprawiedliwość/ y osądzi [*iudicabit iustos et faciet iudicium*]. *BudBib Eccli* 35/19.

»osądzić i ukamionować« (1): aby go łamého osądziłi ij vkamionowali. *OpecŻyw* 77v.

»osądzić i zamordować« (1): ná którym [*koncyljum*] oni Oycowie zgromádeni/ [...] Flawianá Błkupa Konłtántynopolitáńłkiego/ osądziłi/ y łnadż zámordowáli. *NiemObr* 140.

W przen (3) : *RejZwierz* 119; niech cie łámego osądzi łumnienie twoye/ iákieybyś pomłty był godzin *RejPos* 168; Mowá ktorą mowiłem/ ona iy osądzi w ofáttni dzień *BudNT Ioann* 12/49.

2. *Oceńić, rozpoznać, rozeznać, postanowić, uznać kogoś (lub coś) za jakiegoś (lub jakieś)*; *iudicare Vulg, Mącz, Modrz, Cn*; *interpretari Mącz, Cn*; *prophetare HistAl*; *existimare Vulg*; *damnare, percipere PolAnt*; *definire, decrescere, sententiam ferre, ominari Mącz*; *arbitrari, autumare, censere, credere, opinari, putare, reri, sentire, tenere, videre Cn* [w tym: kogo (26), co (29)] (91) : Tedy taka vrina pewne zapalenie wątroby: znamionuie. [...] gdy to obaczyłz: Prawdziwe zapalenie wątroby osądziłz. *FalZioł V* 5v; *KromRozm II* f3; *Mącz* 48d, 121d, 173a; ábyś niepiérwéy osądził przodek tego *QVINC VNXA*/ áliżbyś przyfzedł do kónćá przez iego pośrzodek. *OrzQuin A2*; *GórnDworz* L8v, M7; Cudze przypadki łácno nam osądzić/ Gdy ná łwe przydzie/ thu mułimy zbłádzić. *RejZwierc* 219v; *WujJud* 127; Aczem pewien że tę náłżę pracę lepiej potomni osądzą. *Iudicium melius połteritatis erit. BudNT przedm d2*; *PaprPan D2v*; Bo záprawdę słowem Bożym może wiele rzeczy dobrze osądzić/ nietylko w religiey/ ále też w Rzeczypóspolitey/ y w inych rzeczách káżdemu z ofobná należących. *ModrzBaz* 17; *SkarJedn* 289; Widzę/ żebyś mie ty prętko osądził. *KochOdpr A4v*; vżywánia wód rozmáite/ nieiednému włzyłtkiē/ ále różném różné/ łłużyć mogą: [...] do ktorého Medyk/ piérwéy chorého

ośadzić ma/ y tak zrzadzić/ iakoby w niém effect vczynić mógły *Oczko* 21v, 2, 14; Ieśli tak ośadzili Biłkupi/ á coż Cefarzowi do tego? á ieśli Cefarz tak ośadził/ á coż po Biłkupách? *SkarŻyw* 394; *WujNT* 114; ále żeby grzełznego nie ośadził/ iako iuż v Bogá potępionego *SkarKaz* 352b, 43a.

osądzić z czego (2): niewierzę themu/ ábyś go w.m. z owej poštawy nie ośadził/ iż wielki proftak/ lekki człowiek/ y íprofnie chłubliwy. *GórnDworz* M; *NiemObr* 82.

osądzić za jakiego, za jakie (3): Tegoż czálsu Doktorowie Páriyfcy Luterowym Księgom przyganiáli/ y zá odfzczepieńkie ośadzili *BielKron* 197; *CzechEp* 416; Ktorem dekretem Budny zá głupie ośadził/ y potępił/ nie tylko Brzełkie tłumáczé/ y Czechowicá bráciłżká íwego *WujNT przedm* 11.

osądzić kim, czym, jakim (6): Dziękuię temu ktory mię pośilił w Chryśtufie Iezufie Pánie náłzym/ że mię wiernym ośadził *Leop* 1.Tim 1/12; *GrzegRóżn* H3v; A co iełt iego [*Antykrysta*] fałłz/ to on Ewángeliá Kryśtułowá názwáł/ á wśzytko íthráchem wielkim y s prońną boiáźnią ośadził. *GrzegŚm* 29; *WujJud* 94; *WujJudConf* 94; co X.A. dwornym/ á niepożytecznym pińaniem ośadził. *NiemObr* 142.

osądzić być kim, jakim (6): *MurzHist* V2v; niłz co poczáł młodziénczyk mowic/ iużgo pán Chriśt^{us} złem być ośadził *MurzNT* 91; *Leop Lev* 13/55; *RejZwierz* 25v; *ModrzBaz* 40; *WujNT Act* 16/15.

osądzić być jakie (2): Piotr ná koncylium nápierwżym w Hieruzálem/ obrzezanie niepotrzebne być ośadził *SkarŻyw* 600, 364.

osądzić jako co (1): gdy lámi przeciwnicy/ prawdzie świádectwo wydać musieli/ y wśzytko íwoie wyznánie/ o Bogu/ y o Chriśtuśie/ iako wymyłł ludzki ośadzić. *NiemObr* 143.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (7); *jeśli(żeby)* (10), *że* (16), *zaimek pytajny* (7), *-li*] (34): *FalZioł* V 12v; *Leop* 3.Mach 7/10; gdy íwarliwy Kácerz drugiego niemownego kácerzá przemoże? wten czás kto dułżzy z nich będzie/ podobno pan Stádnicki z innemi Rycerłkiego ítanu ludźmi/ ośadzić może *OrzList* i2v; *Quam vitam ingrediar, definias*, Ná yáki íe żywot mam vdác skáz/ ośadz/ Powiedz tve widzenie. *Mącz* 128a; *Vix statuere apud animum meum possum utrum peior ipsa res an peiore exemplo agatur*, Nie mogę rozeznáć/ ośzácowáć/ ośędzić/ álbo nie mogę íe z tego wypráwić/ rozumem íwym ośięgnáć yefli etc. *Mącz* 412b; *OrzQuin* E3; *RejAp* 196; *GórnDworz* M, N7, V2; *RejPos* 223; *RejZwierz* 122v; *WujJud* 7, 7v, 21, 35v, 132, 200v; *SkarJedn* 96, 151; *Oczko* 13; *SkarŻyw* 40, 364; *MWilkHist* B; *CzechEp* 53 [2 r.]; *NiemObr* 82; *GórnRozm* N; *LatHar* 128; *WujNT* 47, 1.Cor 11/13; *SkarKaz* 417b; *SkarKazSej* 694b; Przeto łácnio ośadziłz/ komu íię to gáni/ Komu kóztowny vbior/ á komu záś tani. *ZbyłPrzyg* ktv.

W połączeniu szeregowym (1): Abowiem nietylko lepiej Biłkup álbo Papież wielkie rzeczy rozeznáć/ ośadzić/ y opátrzyć może/ niźli profty Kápłan *WujJud* 86.

W charakterystycznych połączeniach: osądzić doskonale, istnie, łacno (2), *łatwie, pewnie, snadnie, zaraz*.

Frazy: »dobrześ (a. prawieś) osądził« (4): Rzekł Ezop/ práwieś ośadził/ Y iam íi w tym niepóblądził. A co náđ ięzyk gorłzego *BierEz* D2; Ktoryż go tedy z nich więcej miłuié. Odpowiadáiąc Symon/ rzekł: Mniemam iż ten ko^{mv} więcej odpúścił. A on mu rzekł dobrześ ośadził [*recte iudicasti*]. *Leop Luc* 7/43; *OrzQuin* S3; *GórnDworz* Ff6.

»każdy (a. dziecię, a. najprostszy) (to) osądzi (a. osądzić może)« (4): *RejAp* 196; Y dziecię ofądzi takie głupie wymyły ich *SkarJedn* 96, 151; *SkarKaz* 417b.

»sam osądz (a. sami osądzcie)« [*szyk zmienny*] (5): Ofądzcież tedy łami/ iefli wółzemu rozłądkowi/ gdy ich piłmem wedle rozumienia łwego brakuiecie/ wierzyć więcej mamy. *WujJud* 35v, 7v; Sam ofądz iefli łprawiedliwość miłuietż/ iefli się iego przykazania przełąpić godzi. *SkarŻyw* 40; *MWilKHist* B; Wy łami ofądzcie [*Vos ipsi iudicate*]; przyłtoili niewiełcie nie przykrywłży się modlić się Bogu? *WujNT* 1.*Cor* 11/13.

Zwroty: »sam (a. samego) siebie osądzić« (2): Toć łłowá Lutrowe/ ktoremi łam łyebye ofądził *KromRozm* I Kv; *CzechRozm* 209v.

»sam u siebie, w sobie osądzić« (1:1): Krol łam w łobie ofądziwłły [*Ille ... percipiens*] że to prawdę mowili/ pochwalivłży ie z tego/ dał im tę moc *Leop* 3.*Mach* 7/10; Ale z iáką theż tego przyłtoynołciá wżywáią/ to iuż to łam káždy v łiebie niechay ofądzi. *RejZwierc* 122v.

»osądzić sen« [*szyk zmienny*] (2): Somnium interpretari, Sen ofądzić/ wylóżyć. *Mącz* 172d, 263b.

»sprawiedliwie osądzić« (2): Ex aequo et bono aliquid iudicare, Pobożnie á łprawiedliwie co ofądzić. *Mącz* 176c; *NiemObr* 65.

Szeregi: »osądzić i oszacować« (2): żebych przytym y włzytki nazacnieyłże y napobożnieyłże ludźie/ bárzo dotkliwie wiele rázow ofądził/ y ofłácowáł *CzechEp* 325, 324.

»pohamować i osądzić« (1): á wierná miłóść Krzełciáńłká łpołeczńá ieden drugiemu záchowáł/ [...] káżdemu co czyie iefł wiernie przywłáłczył/ y drugiego w tym pohámováł y ofądził *RejZwierc* 95v.

»osądzić i ukazać« (1): słowo Boże vczyńił/ to nie iefł w mocy kołcielney/ ále ofądzić y vkázáć/ iłż to á nie inne iefł słowo Boże to iefł włáfný rozłádek kołcielny. *SkarŻyw* 364.

»wiedzieć a osądzić« (1): kiedy łie ono żyła trzéli iakoby płómiień gdy łwieczę zgálić chczá [...]. Wiedz á pewno ofądz że takowemu łmierć iefł niedaleko. *FalZioł* V 12v.

»związać abo osądzić« (1): Iefli o zbáwieniu ludzkim łády im [*duchownym*] P. Bog poruczył y rzekł: (Co zwiáżećie ábo ofądzićie ná źiemii/ to bęđie záwiázano y ofądzono ná niebie [*quaecumque alligaveritis super terram erunt ligata et in coelo Vulg Matth* 18/18];) iákó tákimi łády ich gárdzić ma/ kto Bogá zna *SkarKazSej* 700b.

W przen (1) : O nędzny á mizerný człówieczé/ niechay cie tu ofądzi włáfné łumnienie twoie/ co iefł tobie łepłżego *RejPos* 223.

a. Przepowiedzieć, przewidzieć przyszłość (1) : A łtąd iżes nam połłáł piłę/ máczugę y zawoy/ ktore máią być rzeczi przilżłe pewno á iłtnies ofądził [*prophetasti*; prawdziwyesz prorokováł *HistAl* 1510 44v]/ częgo łie theż my nádziewamy s przyazni bogow. *HistAl* C6.

3. Potępić, obwinić; iudicare *PolAnt*, *Vulg*; *condemnare*, *damnare*, *impium facere* *PolAnt* [*w tym: kogo* (30), *co* (8)] (42) : *RejKup* dd6; rzekł iei [*Jezus*]/ Niewiáłto gđżiefł łá oni obwiniacze twoj? nigđ cię nieofądził (*marg*) niepotępił (–)? *MurzNT Ioann* 8/10; A iefli nieobrzezány z przyrođzenia/ chowa zakon/ á záż cię nie ofądzi ktory przez piłmo y obrzezanie iefłeł przełępcá zakonu? *BibRadz Rom* 2/27, *Hebr* 13/4; *RejAp* 130v, 133, 149, 153v; *RejPos* 44, 147; *BudBib Is* 50/9; *BudNT Hebr* 11/12[7]; Chriłtus [...] nie przyłzedł áby łzáťaná [...] z ieżiorá piekielney wyciágnáł [...]; ále áby go ofądził/ wiázáł/ á potym do ognia wieczney wrzucił y z Anioły iego/ y z iłńzymi niewiernymi

y nieprzyjaćioły Chriřtuřowymi *CzechEp* 150; *NiemObr* 134, 136; *WujNT Apoc* 16/5, 18/8, s. 879 *marg*, *Apoc* 18/20, 19/2, s. 881 *marg*; *SkarKaz* 2b.

osądzić według czego (2): Ośadź Boże ty złořniki według řwey řrogořci *LubPs* B4v; y według rozřadku onych řamych/ ośadzę ich [*secundum iudicia eorum iudicabo eos Vulg Ez* 7/27]: á dowiedzą řie/ żem ia Pánem. *PowodPr* [86].

osądzić za kogo, za jakiego (5): bo go [řakomego] y řam Pan dawno zá niedobrego ośadził/ powiedáiąc: Iż złořciwego řamá złoř iego pobije. A biedá temu co łupi *RejZwierc* 63v; *WujJud* 7; *NiemObr* 125, 177; iż řłufźnie řwięte Trydentskie Concilium zá heretyki przekłęte ośadziło one/ ktorzy teź moc dáią krztowi Ianowemu/ ktorą y Chriřtuřowemu. *WujNT* 13.

osądzić w czym (1): Ale niechay go w tym iego przodkowie dwáy [Biřk]upowie Rzymřcy ośadzą. *NiemObr* 158.

W przeciwstawieniu: »usprawiedliwić ... ośadzić« (1): oniż Oycowie [...] Eutycheřá vřprawiedliwili/ á Fláwianá ośadźili *NiemObr* 140.

Zwrot: »heretykami (a. heretykiem) ośadzić« [*szyk zmienny*] (3): *KrowObr* Vuv; Zwinglius Lutrá Heretykiem ośadźił. *WujJud* Nn7v; *CzechEp* 132.

Szeregi: »ośadzić i (abo) potępić« [*szyk 4:1*] (5): *MurzNT* 53v *marg*; Ktorzy gdyż iuż y przedtym dawno/ y teraz w Tridenćie niedawno/ tę náukę wářę ośadźili y potepili [!] *WujJud* 3v; *NiemObr* 66, 124, 176.

»ośadzić, potłoczyć« (1): Abowiem [*Pan*] z dawná w nas przeźrzał ten niedořtátek wiary/ iżechmy mu nigdy práwie dufáć nie mieli: chociay on ośadźił/ potłoczył/ wřzytki křiążętá/ wřzytki moźnořci tego řwiátá *RejPos* 131.

»ośadzić i zarzucić« (1): Tymże byř teź obyczáyem prorocką y ápořtolřką náukę muřyał ośadźić y zárzućić. *KromRozm I* C3v.

W przen (1) : Bog řwego řyná pořławřzy w podobieńřtwie ćiałá grzechowego/ y o grzechu ośadźił [potępił *Leop*, *WujBib*] grzech wćiele. *BudNT Rom* 8/3.

Synonimy: 1. potępić, skarać, skazać; 2. oszacować, rozeznać, skazać, a. prorokować; 3. potępić.

Formacje współrdzenne cf SĄDZIĆ.

Cf **OSĄDZENIE, OSĄDZONY**